

A haiku és a koreaiak

A koreai modernizáció kezdeti szakaszában – a múlthoz ragaszkodó Kína ellenében – nagy szerep jutott Japánnak, ám a koreai értelmiség nagyot csalódott azt követően, hogy 1910-ben Japán annektálta Koreát. A gyarmati függés 1945-ig, Japán világháborús vereségéig tartott. Az 1919 március elsején kirobbant, mintegy hétezer halálos áldozatot és rengeteg sebesültet követelő tüntetéssorozat után Japán kultúrpolitikája némileg enyhült, s a húszas évek a modern, európai mintákat követő koreai kultúra fellendülését hozták: megjelentek a Dél-Koreában ma is vezető napilapok (*Chungang Ilbo*, *Tonga Ilbo*), irodalmi társaságok alakultak, próza- és verseskötetek jelentek meg, napvilágot láttak koreai nyelven a nyugati írók és költők legismertebb művei; leforgatták az első nagy sikerű koreai nyelvű filmet (CSOMA 2008: 28–31). Mindazonáltal a japán imperialista törekvések erősödése nyomán a 30-as évek második felétől a koreai etnikum asszimilálása mint cél egyre nyilvánvalóbbá vált, s ennek nyomán az 1940-es években már a koreai nyelv elemi iskolai oktatását is betiltották, a koreaiakat japán nevek felvételére kényszerítették (a mozgalom neve japánul: *sōshi-kaimēi*, koreaiul: 창씨개명 創氏改名 'Alkossál családnevet, és szerkesszél új utónevet!'). A koreai írók és a koreai nyelv kutatói közül sokat börtönbe vetettek. A japán gyarmati időszakot ma a koreai történelem mélypontjának, kulturális genocídiumnak tartják. Ez a fő oka annak, hogy a koreai nacionalizmus a felszabadulás után a koreai identitást a japán ellentétéként határozta meg: ez tükröződik a tömegkommunikációban hangsúlyosan szereplő nemzeti szimbólumok kiválasztásában (szent hegy, nemzeti ének, nemzeti viselet, nemzeti virág, nemzeti étel, nemzeti sport stb.).¹ Rámutatnak a japán kultúra koreai gyökereire, hogy milyen sokat köszönhet Japán Koreának: elsősorban a Kínából származó konfucianus eszmevilág és a buddhizmus közvetítésére gondolnak. Ugyanakkor vannak más megközelítést tükröző vélemények is, így például a koreai identitás egyik fontos elemének tartott tekvondóról az egyik koreai folyóiratban kimutatták, hogy semmi köze az ősi koreai küzdősportokhoz, mert a japán karate elágazásaként keletkezett a múlt század 70-es éveiben, a nevét is akkor konstruálták.²

A terhesnek és megalázónak érzett gyarmati múlt miatt a koreaiak jelentős része nem táplál baráti érzelmeket Japán irányában. Bizonyos politikai célok érdekében jelentős szerepet játszik a japánok által a múltban és jelenben okozott koreai sérelmek felsorolása is, közülük a leggyakoribbak: a Koreától keletre fekvő tenger elnevezése (*Japán tenger* vagy *Keleti tenger*), a *Tokto / Takesima-sziget* hovatartozása, a két ország tankönyveinek eltérő történelemszemlélete, a japán tábori bordélyokba kényszerített koreai nők (慰安婦

¹ OSVÁTH – ROMHÁNYI 1995: 19–29.

² MOENIG – CHO – KWAK 2014: 150–78.

위안부, 'comfort women') sorsa, a háborús bűnösök emlékét is ápoló sintoista Yasukuni-szentély éves látogatása a mindenkori japán miniszterelnök által, a Japánban élő koreaiak (japánul: 在日韓國人 / 朝鮮人 *zainichi (kankokujin / chōsenjin)*, koreaiul: 在日僑胞 재일교포 *cheil kyop'o*) mostoha helyzete.

Dél-Korea és Japán között a diplomáciai kapcsolat a terhes gyarmati múlt emléke miatt csak 1965-ben jött létre, de még hosszú ideig érvényben volt a tiltás a japán kulturális termékeket illetően attól félve, hogy a japán import veszélybe sodorja a hazai termékeket, és negatív hatással lehet a felnövekvő nemzedékre. KIM DEDZSUNG elnök (1997–2003) kezdte feloldani ezt a tilalmat a 90-es években, de csak részlegesen: a teljes feloldás a legutóbbi évekig elhúzódott.³ A japán kultúra alkotásait sokan gyanakvással figyelik, ugyanakkor a különböző publikációk nagy előszeretettel mutatják ki, hogy sok japán kulturális termék eredete vagy magas fokú fejlettségének oka Koreában keresendő, így például a kerámiaművészeté, amit több tucat koreai kézműves Japánba történő hurcolása eredményezett, elsősorban 1592–1598 között, a HIDEYOSHI vezette japán agresszió idején.⁴

A japán kultúrával szembeni gyanakvás és távolságtartás nyilvánult meg abban is, hogy az egész világon magasra értékelt *haiku* és *tanka* Koreában nem vált népszerűvé, hosszú ideig egyetlen olyan ismert koreai költő volt, aki japán versformában írt japán nyelven: SON HOYŌN (손호연, 1923–2003). Vele kapcsolatban érdekes fordulatot tükröz a *Chungang Ilbo* című szülői napilap kulturális rovatvezetőjének, LEE HA-GYEONGnak 2007-ben publikált cikke,⁵ amelyben az általa egyetlen koreai haiku-költőnek nevezett SON asszony életművét az úgynevezett „koreai hullám” (*Korean Wave*) igen értékes vonatkozásaként említi.⁶ Hozzáteszi, hogy japáni ismertségéhez minden bizonnyal hozzájárult az a tény, hogy SON asszony koreai származású.

A koreai cikkíró az készítette írásra, hogy a japán miniszterelnök, KOIZUMI JUNICHIRO szülői látogatása során (2005. június 20.) a költőnek egyik versét idézte vendéglátójának, RO MUHYŌN dél-koreai elnöknek:

Az minden álmom,
hogy gyönyörű országom
ne háborúzzon!

Ezt követően LEE HA-GYEONG megismerteti a koreai olvasót a *haiku* szabályaival. Szerinte a *haiku* 5, 7, 5, 7, 7 szótagú sorokból áll, összesen tehát 31 szótagos. Nyilvánvaló a tévedés: a koreai cikkíró összetévesztette a három soros, mindössze 17 szótagos *haikut* a

³ Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/Censorship_of_Japanese_media_in_South_Korea

⁴ KOO 2009: 116–118.

⁵ LEE 2007: 67–69.

⁶ A 90-es években kezdődött és azóta is tart egy figyelemre méltó kulturális jelenség, amit koreai hullámnak neveznek. Ezen a dél-koreai populáris kultúra (szappanoperák és popzene) külföldi, elsősorban kelet- és délkelet-ázsiai töretlen népszerűségét értik. Japánban is igen kedvelik a fiatalok.

két sorral hosszabb, 31 szótagos *tankával*. (Ez jól mutatja, hogy a koreaiak mennyire tájékozatlanok a témában.) A hiba oka minden bizonnyal az, hogy tévesen hiszi SON asszonyt haiku-költőnek, ugyanis az összes többi koreai és idegen nyelvű forrás Korea egyetlen tanka-költőjének (japánul 歌人 *kajin*) nevezi őt, akinek a verseit lánya, RI SÜNGSIN (이승신, 1963–), aki maga is neves költő, fordította le koreai nyelvre, és adatta ki Szöulban. Mivel a *Korea Focus* nevű tallózó magazin ezeket a verseket angol fordításban, és nem az öt soros tanka, hanem a három soros haiku formában közli, én is kénytelen voltam ezt a megoldást választani. Ugyanakkor egyik forrás sem említi, hogy a költő haikut is írt volna, és japán kollégám a költő japán nyelvű eredeti szövegeit elolvasva határozottan állította, hogy ezek mindegyike tanka. A problémát nehezíti, hogy a költő – a japán hagyományokat követve – nem osztotta sorokra a verseit, azaz japán nyelven egyetlen sorból állnak!

SON HOYŌN költészetét olyannyira elismerték a japánok, hogy ő volt az első külföldi személy, aki részt vehetett a japán császári pár újévi versolvasó ceremóniáján 1998-ban, amit a japán televízió egyenesben közvetített. A cikk nem felejt el megemlíteni, hogy erre az alkalomra a hagyományos koreai ruhát, a *hanbokot* (韓服 한복) vette fel a költő. Az esemény előtt egy hónappal Aomori prefektúrában emlékoszlopot állítottak a költő tiszteletére, rajta egyik versével, ami a költő halott férjét idézi:

Szerelmem oly mély,
lezártad okos szemed,
hogymegláthassad.

A cikkíró nem érti, hogy RO elnök miért nem reagált érdemben KOIZUMI miniszterelnök gesztusára. Szerinte a koreai elnöknek válaszul idéznie kellett volna a költő másik versét, és a japán delegáció lelkesen hallgatta volna ezeket a sorokat:

Oly kedves nékem:
ittthon a mályvárózsa,
ott a szakura.

A mályva- vagy törökrózsa (latin: *hibiscus syriacus*, koreai: 無窮花 무궁화 *mugunghwa*) koreai nemzeti jelkép, a *szakura* szó pedig a cseresznyevirágzást idézi, amiben a japánok szinte vallásos áhítattal gyönyörködnek tavasz idején, joggal tekintik a japánok és a külföldiek is Japán egyik fontos jelképének. Ez az oka annak, hogy Koreában a felszabadulás után a cseresznyefák többségét kivágták, ami egy koreai vélemény szerint

nagy hiba volt, mert a cseresznyefa Koreában is őshonos, több változata van, a japán hivatalos jelkép a krizantém⁷.

Ro elnök annak ellenére nem reagált, hogy a költőnő lánya figyelmeztette az elnök környezetét, hogy a japán miniszterelnök mire készül. A cikkíró a közöny okát a következőkben látja:

A koreaiak számára Japán még mindig egy kényelmetlen és távoli nép bizonyára azért, mert a múlt sebei még nem hegedtek be. Amíg nem rendezzük érzéseinket, addig megpróbáljuk elkerülni a realitásokat a jövőben is. Ez a negatív attitűd árnyékot vetett a költőnő hazai megítélésére. Bár élete utolsó éveiben koreai kormánykitüntetést kapott, a közvélemény egész életében elítélte azért, mert koreai létére japán versformát művelt. Mindazonáltal ő volt az, aki a hagyományos koreai érzésvilágot a leghatékonyabban tudta közvetíteni a japánok felé úgy, hogy nem utánozta szolgáiban a japán költészetet. A hírneves japán kiadó, a Kodansha által kiadott hat kötete közül ötnek a címében ott szerepel a mugunghva, a koreai nemzeti virág neve. A költőnő sohasem felejtette el, hogy a haiku abban a kultúrában gyökerezik, amelyet a koreai Pekkse királyság⁸ közvetített Japán felé 1400 évvel ezelőtt.

Állítása illusztrálásául idézi a költőnő versét:

Pekkse illatát érzem,
s magamba szívom,
ódon ruhámon.

A cikkíró végül megemlíti, hogy SON aszony élete során kétezer *haiku* (sic) verset írt, amelyek rokonszenvet ébresztettek Japánban a koreai érzésvilág és a koreai értékek iránt: „Ez az, amit nem lehet elérni háborúval, kereskedelemmel vagy sporttal. Ideje újraértékelni a műveit a Korean Wave legigazibb megnyilvánulásaként.”

Egy másik, néhány évvel későbbi cikk, amit KIM INGYU professzor írt, már helyesen ismeri a haiku jellemzőit, és felhívja a figyelmet a japán magas kultúra megismerésének szükségességére:

*Az amerikai iskolások haikut írnak, így ismertetik meg a gyerekeket a versírás művészetével. A koreaiak Japán földrajzi közelség ellenére nem ismerik ezt a versformát. Bezártuk az ajtót a japán kultúra előtt. (...) Nagy probléma mind Korea, mind Japán számára, hogy a japán kultúra ismerete Koreában a másodosztályú, tömegigényeket kielégítő popkultúrára korlátozódik. Így ismeretlenek maradnak előttünk a japán kultúra pozitív vonásai. (...) Javaslom, hogy a koreai tankönyvek mutassák be a haikut, a japán tankönyvek pedig a koreai *sidzso*.⁹*

A cikk végezetül közli KOBAYASHI ISSA (1763–1828) egyik haiku-versének koreai fordítását, amely az össz-szótagszámot és a sorbeosztást illetően eltér az eredetitől (erre

⁷ Forrás: RECTOR, GARY: Floral City in Chinhae. In: *Korea Now*, April 7, 2001. 48–49.

⁸ A Koreai-félsziget első három államának (*Kogurjo*, *Pekkse*, *Silla*) egyike (i. e. 1 sz. – 668).

⁹ KIM 2013: 35. A *sidzso* 3 soros, 41–50 szótagból álló koreai rövid vers.

van példa a japán haiku irodalomban is). PETŐ TÓTH KÁROLY fordítása¹⁰ viszont formailag hű:

얼굴 좀 퍼게나	<i>Ölgul chom p'yŏgena</i>	Jöjj bagolyhaver!
올빼미야,	<i>Olppemiya,</i>	Tavaszi van. Akkor vágj majd
이건 봄비가 아닌가	<i>Igŏn bombiga aninga</i>	Bús arcot, ha kell!

Mint említettem, a két ország kapcsolatában az egyik vitás pont a Japánban élő koreaiak helyzete, akiknek a száma a háború előtti közel 2 millióról mára 640 ezerre csökkent, ami Japán lakosságának mintegy 0,5 %-át jelenti. Ezek a koreaiak a japán gyarmati uralom idején a jobb élet reményében vagy hadiüzemi kényszerű munkásként kerültek a japán szigetekre, s a felszabadulás után sokan repatriáltak közülük. A már Japánban levő koreaiakhoz menekültek csatlakoztak 1948-ban, amikor a dél-koreai kormányzatok kegyetlen vérengzést hajtottak végre Csedzsü-szigetén; további koreaiak érkeztek a koreai háború idején is (1950 – 1953). Két nemzetiségi szervezetük van: az észak-koreai szimpatizánsokat tömörítő *Ch'ongryŏn* (총련), és a *Mindan* (민단), amelyet a dél-koreai állam támogat. Mindkét szervezet magániskolákat, sőt magánegyetemet is fenntart. A japánoknak koreaiak iránt táplált ellenszenvé miatt többségük ma japán néven él, s ezzel elrejtteni igyekszik nemzeti hovatartozását (ugyanakkor van koreai nevük is). A személynév problémáját villantja fel haiku versében egy Japánban élő japánul író koreai származású haiku-költő, KANG GIDONG (강기동, 1937–) is: japán ismerőségének csak az alkohol felszabadító hatása alatt meri megmondani, hogy ő nem japán, és eredeti neve koreai. A költő japán nyelvű haiku kötete nagy feltűnést keltett 1996-ban a japánok körében főleg amiatt, hogy haikuinak egyedüli témája a japánban élő koreaiak sanyarú helyzete.¹¹

bīru kumu	Igyuk meg a sört!
waga hon myō wo	Azután megvallhatom
tsugu bekika	igazi nevem.

Ugyanez a téma a következő versben is: két levele érkezik, az egyikben a koreai neve szerepel címzéseként, a másikban a japán:

¹⁰ Forrás: www.terebess.hu

¹¹ YOSHIMURA 2006: 24

Ōyama mo	Óyama vagyok,
Kang mo waga na yo	De a Kang is én vagyok:
gajō kuru	Két újévi lap.

Egy másik haikuja a jövőt illetően optimizmust sugall: az unokák már bátran vállalhatják koreai nevüket. A versben említett *Kájá* az egyik ókori koreai állam neve, a mályva Korea nemzeti virága:

mago areba	Unokáim neve
Kaya to nazukemu	Kaya, azaz Korea
hanamukuge	és Mályvarózsa.

A Japánban élő koreaiak gyökértelenségét és az elvagyódás hangulatát árasztják a következő haikui:

nokoru en	Fecskénk röpülhet.
zainichi ware wo	Én is szállni szeretnék:
kasume tobu	Kisebbségi én.

en kaeru	A fecske szállhat!
zainichi ware wa	Kisebbségi hontalan
sentō e	Közfürdőbe megy...

A koreai a megkülönböztetés miatt nehezebben kap munkát; a versben a letargiába süppedt munkanélkülit hasonlítja össze az irigyelésre méltóan szorgoskodó méhvel:

tefu sarite	Méh szorgoskodik.
pan-chokupari wa	Fal felé fordul, szunyál
mata hirune	A Fél-disznóláb.

A Fél-disznóláb (*panchokpari* 반쪽발이) kitételben a japánok koreai gúnyneve rejtőzik: *chokpari* 쪽발이, amely a *chokpal* 족발 'disznóláb, csülök' főnév *-i* képzővel ellátott

származéka. Az elnevezés magyarázata a japánok fából készült, papucs-szerű, kopogós lábbelije, a *géta*, ami a rajta levő lábfejjel valóban emlékeztet a sertések hasított körmű végtagjára.

A japánban élő koreaiakat az óhazai koreaiak Fél-disznólábnak¹² nevezik, hiszen koreaiságukat sokan már úgy tűnik, feladták, koreaiul sem tudnak tökéletesen, szinte félig japánok. Identitásról ő maga így vall: "Számomra sem természetes, hogy én, aki koreai vagyok, japánul gondolkozom, beszélek és írok. Természetellenes vagy nem, ez vagyok én, és erről szólnak a haiku-verseim." A szigetországban élő koreaiak körében lázas vitát váltott ki a japán állampolgárság felvételének lehetősége, amit közülük sokan (és nemzetiségi szervezeteik is) nemzeti identitásuk feladásaként értelmeznek. A problémát nehezíti, hogy a kettős állampolgárságot tiltják mind a japán, mind a koreai törvények. A kérdésre adott válaszok megosztják a koreai családokat, az állampolgárság felvételének hívei számára az új nemzedék jövőjének biztosítása az egyik fontos érv a vitában:

kika seyo to	- Állampolgárság! -
tsuma naku yoru no	huhog nejem makacsul.
aobazuku	Éjjeli bagoly...
fuyu dotū	Tenger moraja:
kika wa kuppuku to	- Állampolgárság soha! -
chichi no gen	dörögte apám.
higurashi ya	Esti kabóca.
ko ni soine shite	Mellettem a kisbaba.

¹² A *chokpal* a koreaiak egyik kedvelt ételének, a mézzel édesített sertécsülöknek is a neve.

A költő az egyik japán újságnak adott interjújában így fogalmazott. „Leírni haiku-formában a Japánban élő koreaiak valós helyzetét, az olyan, mintha egy haiku-kést döfnék a japánok szívébe.”¹³

Koreában is vannak olyanok, akik japán nyelven haikut írnak. Egy bizonyos DR. RI HANSU (이한수) nyugalomba vonult fogorvos aktív művelője ennek a versformának. Hogy mennyire elszigeteltek voltak azok, akik a japánul verseltek Koreában, mutatja az a tény, hogy ő soha nem találkozott SON HOYŌNNAL. DR. RI a Seoul Haiku Club tagja, ahol 1993 óta havonta kétszer mintegy húsz koreai és Szöulban dolgozó japán gyűlik össze. Így nyilatkozott az újságírónak: „Mind a koreaiak, mind a japánok nagyon szűklátókörűek, amikor a másikról van szó. Hogyan fogjuk beérni Japánt, ha nem ismerjük a kultúráját?” USHIJIMA TAKESHI a klub vezetője: „Tudom, hogy a haiku-írás nem olyan dolog Koreában, amivel büszkélkedni lehetne. Nagyon hálás vagyok koreai barátaimnak, hogy értékelik a japán kultúrát. Szégyellem magam, hogy én nem törekszem jobban megismerni a koreai költészetet.”¹⁴

A történelmi nevezetességeiről híres Kjongdzsuban, amely egykor Korea fővárosa volt, az 52 éves KVAK TAEGI (곽대기) hozta létre a Koreai Haiku Intézetet (1996), és igazgatja is. Egy interjúban elmondta, hogy nem tudja, hány koreai ír japánul ilyen verseket, szerinte tíz körül lehet azon idősebb koreaiaknak száma, akik japán haiku-magazinokban jelentetik meg írásaikat. Ők japán iskolába jártak a felszabadulás előtt, és anyanyelvi szinten tudják a nyelvet. Kedvező fejlemény ugyanakkor, hogy 1997 óta az intézet koreai nyelven is rendez haiku-versenyeket: mintegy kétszáz koreai ezer haikuja vett részt a vetélkedőn. Ezeket a verseket KVAK TAEGI *K-haikunak* nevezi a *K-pop* mintájára. A kedvező fejlemények ellenére még mindig óvatosan fogalmaz: „Ha a politikusok megint felszítják az indulatokat, az intézetem céltáblája lehet a gyűlöletnek. Már vannak, akik szidnak a hátam mögött.” A haiku-verseny egyik győztesének, a 27 éves AN JŌNGSŌKNAK (안정석) a véleménye: „Amikor a barátaim a futballról, a Japánnal folytatott területi vitáról beszélgetnek, égnék a hazafiságtól, de amikor a japán képregényekről, filmekről vagy popsztárokról esik szó, rögtön átváltanak más hangnemre: lelkesednek. A popkultúra nem számít Japán jelképének, a hagyományos japán költészet viszont igen, ezért aztán a haiku koreai kedvelői árnyékba húzódnak.” (uo.)

A haiku koreai ismertségében és népszerűsítésében fordulatot jelenthet a neves koreai költő és műfordító, RYU SIHWA (류시화, 1958–) fordításkötete, amely 2014-ben jelent meg 박만 광년의 고독 속에서 한 줄의 시를 읽다 *Pengman kwangnyŏn 'ŭi kodok sogesŏ han churŭi shirŭl ikta* ('A millió fényévnyi magányban egy sor verset olvasok') címmel. A 762 oldalas kötet 130 japán és külföldi költő 1370 haiku versét közli, és 150 oldalas előszót is

¹³ Forrás: Tōkyō Shinbun, November 6, 1997.

¹⁴ <http://www.nytimes.com/2008/03/27/world/asia/27seoul.html?pagewanted=print& r=0>

mellékel. YOSA BUSON (1716 – 1784) egyik verse) japánul, majd koreaiul RJU SIHVA fordításában, végül az én átköltésem magyarul három változatban:

<i>Tsurigane ni</i>	나비 한 마리	<i>nabi han mari</i>
<i>tomarite nemuru</i>	절의 종에 내려 앉아	<i>chore chonge næryō anja</i>
<i>kochō kana</i>	잠들어 있다	<i>chamdūrō itta</i>
Picinyke lepke	Leszáll az este,	Nagyharang kondul.
A kolostor harangján:	Meg az öregharangra	Lepke szunyókál rajta:
Szunyókál, este.	Picinyke lepke.	Álma mennydörgés.

FELHASZNÁLT IRODALOM

CSOMA MÓZES. 2008. *Korea: egy nemzet, két ország*. Budapest, Napvilág Kiadó.

KIM, INGYU. 2013. „Singing Haiku in the Age of K-Pop”. *Korea Focus*, 2013. augusztus. 34–48.

KOO, TAE-HOON. 2009. „Flowering of Ceramic Culture in Japan”. *Korea Focus*, Vol. 17. No. 2. Summer 2009. 113–128.

LEE, HAK-GYEONG. 2007. „Poetess Goes Beyond Prejudice to Korean Wave”. *Korea Focus*, 2007. Winter 2. 67–69.

MOENIG, UDO – CHO, SUNGKYUN – KWAK, TAEK YOUNG. 2014. „Evidence of Taekwondo’s Roots in Karate. An Analysis of the Technical Content of Early Taekwondo Literature”. *Korea Journal*, Vol. 54, No. 2. Summer, 2014. 150–178.

OSVÁTH GÁBOR – ROMHÁNYI CLAUDIA. 1995. A koreaiak nemzeti önképe és nemzeti szimbólumaik. In Osváth Gábor (szerk.): *Koreai nyelv és Kultúra*. Budapest, Külkereskedelmi Főiskola. 19–29.

YOSHIMURA, IKUYO. 2006. Kidong Kang: „The Haiku Autobiography of a Korean Japanese”. *Simply Haiku: A Quarterly Journal of Japanese Short Form Poetry*. Summer, 2006. Vol. 4, No. 2. 45–53.

Tartalmi összefoglalók

A koreaiak a japán gyarmatosítást (1910–1945) kulturális genocídiumnak tartják, hiszen a japánok a 40-es évek elején a koreai nyelv elemi iskolai oktatást is betiltották, és a koreaiaknak japán nevet kellett felvenniük. A felszabadulás után a koreai identitást a japán ellentétéként igyekeztek meghatározni, és a legutóbbi időkig tiltották a japán kultúra koreai importját. A Japán egyik jelképének tartott haiku ezért nem válhatott ismertté Koreában.

Kevesen voltak, főleg az idősebbek, akik ilyen verseket írtak, ráadásul japánul. Tevékenységüket nem övezte népszerűség. Közülük a legismertebb Son Hoyön asszony (1923–2003), akinek a verseit a lánya fordította le koreaira. Ismertetem a tevékenységével kapcsolatos koreai újságcikkeket, amelyek kihangsúlyozzák, hogy bár japán verseket írt, de ezekben koreai szellem nyilvánul meg. A Japánban élő 600 ezer koreai nehéz életéről és identitásproblémáiról ír japán nyelven haiku-verseket a Japánban született és ott élő Kang Gidong (1937–). Mindkét költő több versét közlöm magyar fordításban. Jelenleg a helyzet már sokat javult: több százan írnak koreai nyelven haiku-verseket az évente megrendezett haikúíró versenyen, és 2014-ben megjelent egy terjedelmes haikugyűjtemény is az ismert költő, Ryu Sihwa (1958–) fordításában, amely a legjelentősebb japán haiku-költők verseit tartalmazza.

The Koreans consider the Japanese colonial rule as a cultural genocide because the use of the Korean language was prohibited even in elementary schools and the Koreans were forced to adopt Japanese names. Upon their liberation, the Koreans tended to define their identity as something opposed to the Japanese one. The import of Japanese cultural products became banned. The ban was lifted only lately. This is the reason why the haiku could not gain familiarity among the younger generations. A handful of elderly people has been though writing haiku in Japanese, but their activity was not appreciated and did not become popular in Korea. Ms. Son Hoyön (1923–2003) is considered to be the most famous among them. Her short poems were published and highly appreciated in Japan and were translated and edited by her daughter in Korea. The present paper introduces the Korean newspaper articles about her works. These articles underline her Koreaness reflected in her Japanese poems. A Korean, who was born and raised in Japan, Mr. Kang Gidong (1937–) has published haiku poems in Japanese about the difficult life and identity problems of those 600 thousand ethnic Koreans who had settled in Japan during the colonial rule and live in Japan till now. Some poems of these two poets are introduced in Hungarian in this paper. The situation concerning the haiku poems in Korea is changing: haiku competitions are held every year and a haiku collection of famous Japanese poems were translated and edited by a well-known Korean poet, Mr. Ryu Shiwha (1958–) in 2014.

Budapest, 2015. november